

ẤN ĐỘ TRIỂN KHAI QUYỀN LỰC MỀM TẠI ETHIOPIA: MỘT TRƯỜNG HỢP ĐIỂN HÌNH TRONG QUAN HỆ NAM – NAM VÀ HÀM Ý CHÍNH SÁCH ĐỐI VỚI VIỆT NAM

Nguyễn Phương Lan ⁽¹⁾

(1) Trường Đại học Thủ Dầu Một

Ngày nhận bài 13/8/2025; Chấp nhận đăng 30/10/2025

Liên hệ email: lannp@tdmu.edu.vn

Tóm tắt

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và tái định hình trật tự thế giới, quyền lực mềm đã trở thành một công cụ ngày càng quan trọng trong chính sách đối ngoại của các quốc gia đang phát triển. Bài viết của chúng tôi tập trung phân tích cách thức Ấn Độ triển khai quyền lực mềm tại Ethiopia - một đối tác chiến lược tại châu Phi, từ đó làm nổi bật đặc điểm của hợp tác Nam - Nam trong thế kỷ XXI. Nghiên cứu chỉ ra rằng quyền lực mềm của Ấn Độ được thực thi thông qua các trụ cột chính: văn hóa - giáo dục, hợp tác phát triển và công nghệ - truyền thông, y tế, ngoại giao... Thông qua các chương trình đào tạo, viện trợ kỹ thuật, trao đổi học thuật, cũng như sự hiện diện ngày càng tăng của Bollywood và Yoga, Ấn Độ đã thành công trong việc xây dựng hình ảnh một quốc gia thân thiện, đáng tin cậy và giàu bản sắc tại Ethiopia. Tuy nhiên, quá trình này không tránh khỏi những thách thức như sự cạnh tranh ảnh hưởng từ các cường quốc khác (đặc biệt là Trung Quốc), năng lực thể chế hạn chế của các bên tiếp nhận, khoảng cách về nhận thức văn hóa - xã hội. Bài viết cũng thảo luận triển vọng mở rộng và củng cố ảnh hưởng mềm của Ấn Độ tại Ethiopia nói riêng và châu Phi nói chung, đặc biệt trong bối cảnh Ấn Độ tăng cường chiến lược "Hành động hướng Tây" và mong muốn định hình vai trò lãnh đạo toàn cầu của mình trong quan hệ Nam - Nam. Trường hợp Ethiopia do đó có thể được nhìn nhận như một mô hình tiêu biểu để đánh giá hiệu quả và giới hạn của quyền lực mềm trong môi trường đang phát triển.

Từ khóa: ảnh hưởng văn hóa, Ấn Độ, chính sách đối ngoại, Ethiopia, hợp tác Nam – Nam, quyền lực mềm

Abstract

INDIA'S SOFT POWER IN ETHIOPIA: A REPRESENTATIVE CASE IN SOUTH - SOUTH COOPERATION AND POLICY RECOMMENDATIONS FOR VIETNAM

In the context of globalization and the reshaping of the global order, soft power has become an increasingly important tool in the foreign policy of developing countries. This paper analyzes India's deployment of soft power in Ethiopia - a strategic partner in Africa - highlighting the characteristics of South - South cooperation in the 21st century. The study identifies three main pillars of India's soft power: culture and education, development cooperation, and technology-media engagement. Through training programs, technical assistance, academic exchanges, and the growing presence of Bollywood and yoga, India has succeeded in cultivating the image of a friendly, trustworthy, and culturally rich nation in Ethiopia. However, this process faces challenges, including competition from other

major powers (notably China), limited institutional capacity on the receiving end, and socio-cultural perception gaps. The paper further explores the prospects for expanding and consolidating India's soft influence in Ethiopia and Africa more broadly, particularly as India pursues its "Act West" strategy and seeks a greater global leadership role in South-South relations. The Ethiopian case can thus be viewed as a representative model for evaluating the effectiveness and limitations of soft power in the developing world.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh quan hệ quốc tế đương đại, quyền lực mềm (soft power) ngày càng trở thành một công cụ chiến lược quan trọng, bổ sung và hỗ trợ cho quyền lực cứng (hard power) trong việc định hình ảnh hưởng và thúc đẩy lợi ích quốc gia. Khái niệm quyền lực mềm do Joseph Nye (2004) đề xuất đã được nhiều quốc gia vận dụng thành công, đặc biệt là các cường quốc mới nổi trong khuôn khổ hợp tác Nam - Nam (South-South Cooperation), nhằm nâng cao vị thế và mở rộng ảnh hưởng ở các khu vực chiến lược. Trong số đó, Ấn Độ nổi lên như một điển hình với chính sách ngoại giao mềm dẻo, tận dụng các yếu tố văn hóa, giáo dục, công nghệ, y tế và hợp tác phát triển để củng cố quan hệ với các quốc gia châu Phi, trong đó Ethiopia giữ vai trò đặc biệt quan trọng.

Ethiopia, quốc gia nằm ở vùng Sừng châu Phi (Horn of Africa), không chỉ là nền kinh tế có tốc độ tăng trưởng nhanh trong khu vực, mà còn có vị trí địa - chiến lược kết nối Ấn Độ Dương, Biển Đỏ và thị trường nội địa châu Phi rộng lớn. Kể từ khi thiết lập quan hệ ngoại giao vào năm 1948, Ấn Độ và Ethiopia đã xây dựng một mối quan hệ hợp tác đa lĩnh vực, trong đó triển khai quyền lực mềm trở thành một trụ cột chủ đạo. Các sáng kiến hợp tác về giáo dục, y tế, công nghệ thông tin, văn hóa và kết nối nhân dân không chỉ góp phần củng cố quan hệ song phương, mà còn phản ánh chiến lược dài hạn của Ấn Độ trong việc định vị mình như một đối tác phát triển đáng tin cậy tại châu Phi.

Tuy nhiên, việc triển khai quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia cũng diễn ra trong bối cảnh cạnh tranh ảnh hưởng ngày càng gay gắt giữa các cường quốc, đặc biệt là sự hiện diện sâu rộng của Trung Quốc tại châu Phi. Điều này đặt ra cả cơ hội và thách thức cho Ấn Độ trong việc duy trì và mở rộng ảnh hưởng. Trường hợp Ethiopia vì vậy mang giá trị điển cứu (case study) tiêu biểu, không chỉ giúp phân tích hiệu quả chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ, mà còn cung cấp những gợi mở chính sách cho các quốc gia đang phát triển khác, trong đó có Việt Nam.

Đối với Việt Nam, nghiên cứu trường hợp Ấn Độ - Ethiopia trong bối cảnh hợp tác Nam - Nam mang ý nghĩa thực tiễn cao. Việt Nam đang từng bước mở rộng hợp tác với châu Phi, trong đó chuyên thăm châu Phi đầu tháng 8/2025 của Chủ tịch nước Lương Cường và Phu nhân, thiết lập quan hệ toàn diện với một số quốc gia quan trọng như Ai Cập, Angola, Mozambique... đã mở ra triển vọng mới cho quan hệ Việt Nam - châu Phi. Việc phân tích chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia vì thế có thể cung cấp cơ sở khoa học và kinh nghiệm thực tiễn, góp phần định hướng chính sách đối ngoại của Việt Nam trong việc tăng cường quan hệ với châu Phi theo hướng bền vững, hiệu quả và cùng có lợi.

2. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu

2.1. Nguồn tài liệu

Đây là một chủ đề còn khá mới, nên chưa có công trình xuất bản dưới dạng sách chuyên khảo hay tham khảo. Vì vậy, chúng tôi sử dụng nguồn tài liệu chủ yếu từ tiếng

Anh. Bên cạnh đó, bài viết tham khảo các quan điểm và tư liệu từ một số bài báo trên các Tạp chí chuyên ngành như Ấn Độ và Tây Á, Đông Nam Á, Tạp chí Châu Phi ngày nay và một cuốn chuyên khảo mới được xuất bản cách đây hai năm của PGS.TS. Lê Văn Toàn (2023): “Sức mạnh mềm Ấn Độ gọi mở đối với Việt Nam”.

2.2. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

Chúng tôi tiếp cận vấn đề dựa trên quan điểm của chủ nghĩa Marx - Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, chủ trương của Đảng Cộng sản Việt Nam. Bài viết được tiếp cận dưới góc độ lịch sử quan hệ quốc tế. Các phương pháp được sử dụng trong bài bao gồm: phương pháp lịch sử, logic, tổng hợp, phân tích, thống kê, so sánh, phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình, kết hợp với các phương pháp liên ngành...

Trong khuôn khổ cho phép của một bài tạp chí, chúng tôi có giới hạn phạm vi thời gian từ 2019 đến nay khi Ấn Độ chính thức triển khai quyền lực mềm ở Ethiopia. Về phạm vi nội dung, chúng tôi chỉ tập trung vào những lĩnh vực chủ yếu mà Ấn Độ đã và đang triển khai chủ yếu tại Ethiopia như: giáo dục, đào tạo nguồn nhân lực, khoa học - kỹ thuật - công nghệ, y tế và chăm sóc sức khỏe cộng đồng, văn hóa và truyền thông, ngoại giao văn hóa và kết nối nhân dân...

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Khái niệm quyền lực mềm

Khái niệm "quyền lực mềm" (soft power) được nhà khoa học chính trị người Mỹ Joseph Nye giới thiệu lần đầu vào cuối thập niên 1980 nhằm chỉ loại quyền lực không dựa trên sự cưỡng chế hay ép buộc, mà thông qua khả năng hấp dẫn, thu phục và định hướng hành vi của các chủ thể khác bằng sức mạnh của giá trị, văn hóa, và chính sách đối ngoại có tính chính danh (Nye, 1990; Nye, 2004). Trái ngược với "quyền lực cứng" (hard power) - vốn dựa trên quân sự và kinh tế để cưỡng ép hoặc dụ dỗ - quyền lực mềm tạo ra ảnh hưởng bằng cách làm cho người khác muốn những gì mình muốn.

Theo Nye (2004), ba nguồn lực chính cấu thành nên quyền lực mềm bao gồm: (1) *văn hóa*, đặc biệt là những yếu tố văn hóa có khả năng hấp dẫn xuyên quốc gia; (2) *giá trị chính trị*, khi những giá trị này được thể hiện một cách chân thực và nhất quán cả trong và ngoài nước; (3) *chính sách đối ngoại*, khi chính sách ấy được nhìn nhận là hợp pháp, chính đáng và có đạo đức trong mắt cộng đồng quốc tế. Quyền lực mềm không loại trừ quyền lực cứng mà bổ sung và phối hợp với quyền lực cứng để hình thành nên khái niệm “quyền lực thông minh” (smart power) - tức là sự kết hợp linh hoạt và khôn khéo giữa cả hai công cụ quyền lực (Nye, 2009).

Trong bối cảnh quốc tế đương đại, quyền lực mềm trở thành công cụ chiến lược không thể thiếu trong chính sách đối ngoại của nhiều quốc gia đang trỗi dậy, đặc biệt là những nước có di sản văn hóa, tiềm lực giáo dục và khả năng tạo ảnh hưởng thông qua ngoại giao nhân dân. Ở cấp độ khu vực và toàn cầu, quyền lực mềm không chỉ là công cụ xây dựng hình ảnh quốc gia mà còn góp phần định hình cấu trúc quan hệ quốc tế dựa trên sự đồng thuận hơn là đối đầu.

Trường hợp của Ấn Độ là một ví dụ điển hình về việc một quốc gia đang phát triển biết cách khai thác các nguồn lực mềm sẵn có như nền văn minh lâu đời, tôn giáo, điện ảnh (Bollywood), công nghệ thông tin và mạng lưới người Ấn hải ngoại để mở rộng ảnh hưởng ra toàn cầu - trong đó có khu vực châu Phi. Việc nghiên cứu cách Ấn Độ sử dụng

quyền lực mềm tại Ethiopia sẽ giúp soi sáng những đặc điểm vận dụng cụ thể của khái niệm này trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược hiện đại.

3.2. Những nhân tố tác động tới việc Ấn Độ triển khai quyền lực mềm tại Ethiopia

Việc Ấn Độ mở rộng ảnh hưởng tại châu Phi thông qua các công cụ quyền lực mềm là một chiến lược mang tính toán kỹ lưỡng, trong đó Ethiopia nổi lên như một đối tác đặc biệt quan trọng. Quyết định triển khai quyền lực mềm tại quốc gia Đông Phi này không chỉ bắt nguồn từ nhu cầu chiến lược, mà còn là kết quả của nhiều yếu tố tác động đan xen, bao gồm yếu tố lịch sử, địa chính trị, văn hóa và chính sách đối ngoại hiện hành của Ấn Độ.

Trước hết, đó là di sản lịch sử và sự kết nối dân tộc của hai nước: Có thể nói, mối quan hệ giữa Ấn Độ và Ethiopia có lịch sử lâu đời, khởi nguồn từ các tuyến giao thương qua Ấn Độ Dương trong thời cổ đại. Cộng đồng người gốc Ấn tại Ethiopia, tuy nhỏ nhưng có ảnh hưởng đáng kể trong lĩnh vực thương mại và xã hội, đã trở thành cầu nối cho các hoạt động ngoại giao nhân dân hiện nay (Suri, 2017). Di sản lịch sử này là một trong những nền tảng văn hóa - xã hội quan trọng giúp quyền lực mềm của Ấn Độ dễ dàng thâm nhập vào đời sống xã hội Ethiopia.

Vị thế chiến lược của Ethiopia tại châu Phi: Ethiopia là quốc gia đông dân thứ hai ở châu Phi và là nơi đặt trụ sở của Liên minh châu Phi (AU). Do đó, quốc gia này giữ vai trò trung tâm trong các tiến trình chính trị - ngoại giao của lục địa đen. Việc gia tăng ảnh hưởng tại Ethiopia được xem là chìa khóa để Ấn Độ mở rộng sự hiện diện tại toàn bộ khu vực Đông Phi và châu Phi nói chung (Pant & Singh, 2022). Trong bối cảnh tranh giành ảnh hưởng giữa các cường quốc tại châu Phi ngày càng gay gắt, việc Ấn Độ tận dụng các công cụ mềm như giáo dục, công nghệ, y tế để tiếp cận Ethiopia tỏ ra hiệu quả và ít đối đầu hơn.

Cạnh tranh chiến lược với Trung Quốc cũng là nhân tố quan trọng tạo nên chiến lược triển khai quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia. Sự hiện diện ngày càng sâu rộng của Trung Quốc tại Ethiopia, đặc biệt trong các dự án cơ sở hạ tầng lớn như Đường sắt Addis Ababa - Djibouti hay Khu công nghiệp Đông Ethiopia, đã thúc đẩy Ấn Độ tìm kiếm một phương thức can dự ít gây tranh cãi hơn. Trong bối cảnh đó, quyền lực mềm trở thành lựa chọn chiến lược giúp Ấn Độ vừa mở rộng ảnh hưởng, vừa duy trì được hình ảnh “đối tác phát triển thân thiện” không áp đặt điều kiện chính trị (Mawdsley, 2019). Thay vì cạnh tranh bằng vốn vay và hạ tầng, Ấn Độ nhấn mạnh hợp tác giáo dục, văn hóa và hỗ trợ kỹ thuật - những lĩnh vực được đánh giá là có sức lan tỏa bền vững hơn trong dài hạn.

Nhân tố sự tương đồng về nhu cầu phát triển của Ấn Độ và Ethiopia: Cả Ấn Độ và Ethiopia đều là những quốc gia đang phát triển, đối mặt với thách thức về giảm nghèo, tăng trưởng kinh tế, và cải thiện năng lực con người. Chính vì vậy, mô hình phát triển kinh tế - xã hội của Ấn Độ, vốn nhấn mạnh vào đổi mới công nghệ, giáo dục đại học, y tế cộng đồng và phát triển bền vững, trở thành nguồn cảm hứng đối với Ethiopia (Chaturvedi, 2016). Những chương trình đào tạo, học bổng và viện trợ không hoàn lại của Ấn Độ được chính phủ và người dân Ethiopia đón nhận tích cực, góp phần nâng cao vị thế mềm của Ấn Độ tại đây.

Chính sách đối ngoại “Hành động hướng Tây” và hợp tác Nam - Nam cũng là một nhân tố quan trọng tiếp theo. Bởi vì chính sách “Hành động hướng Tây” (Act West Policy) của Ấn Độ, được khởi xướng dưới thời Thủ tướng Narendra Modi, nhấn mạnh việc tăng cường quan hệ với các quốc gia châu Phi, Trung Đông và Mỹ Latinh. Trong khuôn khổ

này, hợp tác Nam - Nam được coi là nguyên tắc chỉ đạo, với trọng tâm là hỗ trợ kỹ thuật, xây dựng năng lực và hợp tác phát triển không ràng buộc (Ministry of External Affairs [MEA], 2022). Ethiopia - với vị thế khu vực quan trọng và nhu cầu tiếp cận công nghệ - trở thành địa điểm lý tưởng để hiện thực hóa tầm nhìn này của Ấn Độ thông qua các sáng kiến như Indian Technical and Economic Cooperation (ITEC) hay Pan-African e-Network.

3.3. Ấn Độ triển khai các công cụ quyền lực mềm tại Ethiopia

Ấn Độ triển khai quyền lực mềm tại Ethiopia thông qua một loạt các công cụ đa dạng, mang tính chiến lược và bền vững, tập trung vào giáo dục, công nghệ, phát triển năng lực, văn hóa và ngoại giao nhân dân. Những công cụ này không chỉ nâng cao hình ảnh quốc gia của Ấn Độ mà còn giúp tạo dựng ảnh hưởng sâu rộng tại Ethiopia - một quốc gia trọng điểm của chiến lược Ấn Độ ở châu Phi.

Trong lĩnh vực giáo dục và đào tạo nguồn nhân lực của Ấn Độ tại Ethiopia

Giáo dục và đào tạo nguồn nhân lực là một trong những trụ cột trọng yếu trong chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia nói riêng và châu Phi nói chung. Thông qua các chương trình hợp tác giáo dục, học bổng, đào tạo kỹ thuật và chuyển giao tri thức, Ấn Độ đã từng bước xây dựng được hình ảnh một quốc gia có trách nhiệm, sẵn sàng hỗ trợ phát triển năng lực nội sinh của các nước đối tác trong quan hệ Nam - Nam.

Một trong những cơ chế hợp tác giáo dục nổi bật là **Chương trình Hợp tác Kỹ thuật và Kinh tế Ấn Độ** (Indian Technical and Economic Cooperation - ITEC), được thiết lập từ năm 1964. Đây là nền tảng chính để Ấn Độ cung cấp các khóa đào tạo ngắn hạn cho hàng ngàn học viên Ethiopia trong các lĩnh vực như công nghệ thông tin, y tế, nông nghiệp, tài chính công và quản lý nhà nước (MEA, 2022). Tính đến năm 2021, hơn 2000 công dân Ethiopia đã được hưởng lợi từ chương trình ITEC, trong đó nhiều người sau này đảm nhiệm các vị trí lãnh đạo trong các cơ quan nhà nước và doanh nghiệp lớn của Ethiopia (Chaudhury, 2019). Bên cạnh ITEC, **Hội đồng Quan hệ Văn hóa Ấn Độ** (Indian Council for Cultural Relations - ICCR) cũng đóng vai trò chủ lực trong việc trao học bổng đại học và sau đại học cho sinh viên Ethiopia sang học tập tại các trường đại học công lập Ấn Độ. Chỉ riêng trong giai đoạn 2015 - 2020, đã có hơn 500 sinh viên Ethiopia nhận học bổng ICCR (Kochhar, 2020). Ngoài ra, nhiều chương trình trao đổi học thuật, hội thảo khoa học và hợp tác giữa các cơ sở giáo dục đại học của hai nước cũng được thúc đẩy mạnh mẽ, đặc biệt trong các lĩnh vực như kỹ thuật, công nghệ thông tin, và y tế công cộng. Ấn Độ không chỉ tập trung vào đào tạo cá nhân mà còn hỗ trợ thể chế giáo dục tại Ethiopia. Một trong những biểu hiện cụ thể là việc thiết lập các trung tâm đào tạo công nghệ thông tin tại Addis Ababa, như **Trung tâm Công nghệ Thông tin Ấn Độ - Ethiopia** (India - Ethiopia ICT Centre of Excellence), được thành lập với sự hỗ trợ kỹ thuật và chuyên gia từ các tập đoàn công nghệ Ấn Độ như C-DAC và NIIT. Những trung tâm này góp phần nâng cao năng lực đào tạo công nghệ số cho sinh viên và cán bộ Ethiopia, đáp ứng nhu cầu hiện đại hóa và chuyển đổi số quốc gia (Suri, 2021).

Hợp tác giáo dục không chỉ mang lại lợi ích trực tiếp cho Ethiopia trong việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, mà còn giúp Ấn Độ xây dựng ảnh hưởng lâu dài và mềm mại trong xã hội sở tại. Những cựu sinh viên Ethiopia từng học tập tại Ấn Độ thường giữ ấn tượng tích cực về nền giáo dục, văn hóa và con người Ấn Độ, từ đó trở thành “đại sứ không chính thức” trong việc lan tỏa hình ảnh quốc gia Ấn Độ (Thussu, 2013). Đây là minh chứng cho hiệu quả của chiến lược quyền lực mềm dựa trên nền tảng con người và tri thức.

Tuy nhiên, các chuyên gia cũng chỉ ra rằng thách thức đối với Ấn Độ là làm sao để nâng cao chất lượng của các chương trình đào tạo, đảm bảo tính cập nhật, phù hợp với nhu cầu của thị trường lao động Ethiopia và châu Phi nói chung. Đồng thời, việc mở rộng mạng lưới cựu sinh viên và xây dựng các cơ chế hợp tác học thuật song phương bền vững cũng cần được chú trọng hơn nữa trong giai đoạn tiếp theo (Pant & Passi, 2017).

Bên cạnh giáo dục và đào tạo nguồn nhân lực, **hỗ trợ kỹ thuật và phát triển công nghệ** là một trụ cột quan trọng trong chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia. Thông qua các chương trình hợp tác kỹ thuật, chuyên gia công nghệ và hỗ trợ xây dựng hạ tầng kỹ thuật số, Ấn Độ không chỉ giúp Ethiopia nâng cao năng lực nội sinh trong tiến trình hiện đại hóa, mà còn củng cố hình ảnh một đối tác phát triển đáng tin cậy trong mô hình hợp tác Nam - Nam.

Trung tâm của nỗ lực hỗ trợ kỹ thuật này là Chương trình Hợp tác Kỹ thuật và Kinh tế Ấn Độ (ITEC) - một công cụ chính sách đối ngoại đã được triển khai từ năm 1964. Trong khuôn khổ ITEC, Ấn Độ không chỉ cung cấp các khóa đào tạo chuyên môn mà còn hỗ trợ kỹ thuật trực tiếp cho các cơ quan nhà nước và doanh nghiệp tại Ethiopia, bao gồm cả lĩnh vực nông nghiệp, năng lượng, viễn thông, quản lý tài chính công và công nghệ thông tin (MEA, 2022). Ethiopia hiện là một trong những quốc gia hưởng lợi lớn nhất từ ITEC tại châu Phi, cho thấy mức độ ưu tiên mà Ấn Độ dành cho quốc gia này trong chính sách hợp tác kỹ thuật toàn cầu.

Một trong những ví dụ tiêu biểu cho hợp tác công nghệ giữa hai nước là việc thành lập Trung tâm Công nghệ Thông tin Ấn Độ - Ethiopia (India - Ethiopia ICT Centre of Excellence) tại Addis Ababa, với sự phối hợp giữa chính phủ hai nước và các đối tác công nghệ Ấn Độ như C-DAC và NIIT. Trung tâm này cung cấp các khóa đào tạo chuyên sâu về kỹ thuật phần mềm, quản trị mạng, an ninh mạng và kỹ năng công nghệ số cho sinh viên và cán bộ kỹ thuật Ethiopia (Suri, 2021). Thông qua đó, Ấn Độ không chỉ góp phần nâng cao năng lực số hóa cho Ethiopia, mà còn từng bước định hình sự phụ thuộc công nghệ tích cực, với Ấn Độ là điểm tham chiếu thay thế cho các cường quốc công nghệ phương Tây và Trung Quốc.

Bên cạnh lĩnh vực công nghệ thông tin, Ấn Độ cũng tham gia các **dự án hỗ trợ kỹ thuật trong ngành nông nghiệp, viễn thông và năng lượng tái tạo**. Các chuyên gia Ấn Độ đã hợp tác với Bộ Nông nghiệp Ethiopia trong các chương trình hiện đại hóa kỹ thuật canh tác, sử dụng hệ thống tưới tiêu tiết kiệm nước và tăng cường năng suất cây trồng. Ấn Độ cũng hỗ trợ xây dựng các hệ thống năng lượng mặt trời quy mô nhỏ tại vùng nông thôn Ethiopia, nhằm mở rộng tiếp cận điện năng cho cộng đồng chưa có kết nối lưới điện quốc gia (Chaudhury, 2019). Ngoài ra, Ấn Độ còn thúc đẩy phát triển hạ tầng công nghệ viễn thông tại Ethiopia thông qua các doanh nghiệp nhà nước và tư nhân. Tập đoàn viễn thông Ấn Độ như TCIL (Telecommunications Consultants India Ltd) đã tham gia vào nhiều dự án tư vấn và xây dựng hệ thống thông tin liên lạc tại Ethiopia, đồng thời cung cấp giải pháp kỹ thuật số trong lĩnh vực giáo dục và quản trị công (MEA, 2022). Không giống như các mô hình hỗ trợ dựa trên viện trợ truyền thống mang tính áp đặt từ phương Tây, cách tiếp cận của Ấn Độ trong hỗ trợ kỹ thuật nhấn mạnh nguyên tắc “phát triển vì đối tác” (development partnership) thay vì “phát triển cho đối tác”, qua đó khẳng định tính hai chiều, bình đẳng và bền vững trong hợp tác Nam - Nam (Kochhar, 2020). Hỗ trợ kỹ thuật của Ấn Độ không chỉ nhằm mục tiêu kinh tế - công nghệ, mà còn tạo ra sự gắn kết chính trị và xã hội lâu dài, góp phần hình thành niềm tin chiến lược giữa hai quốc gia.

Tuy nhiên, giới nghiên cứu cũng lưu ý rằng để tăng cường hiệu quả triển khai quyền lực mềm qua hỗ trợ kỹ thuật, Ấn Độ cần đầu tư hơn nữa vào việc lượng hóa kết quả, thiết

lập cơ chế giám sát, đánh giá và nâng cao tính đồng bộ với các mục tiêu phát triển bền vững của Liên minh châu Phi (Pant & Passi, 2017).

Hợp tác văn hóa - truyền thông giữa Ấn Độ và Ethiopia cũng là một thành tố thiết yếu trong chiến lược quyền lực mềm mà Ấn Độ triển khai tại châu Phi. Thông qua việc thúc đẩy giao lưu nghệ thuật, điện ảnh, truyền thông và các chương trình trao đổi nhân dân, Ấn Độ đã từng bước xây dựng hình ảnh quốc gia giàu bản sắc, gần gũi, và có chung các giá trị văn hóa - tinh thần với các nước đang phát triển, trong đó Ethiopia được xem là đối tác ưu tiên hàng đầu tại vùng Sừng châu Phi. Một biểu hiện nổi bật của hợp tác văn hóa là sự hiện diện ngày càng rõ nét của văn hóa Bollywood tại Ethiopia. Điện ảnh Ấn Độ từ lâu đã được công chúng Ethiopia ưa chuộng, không chỉ bởi tính giải trí mà còn bởi những giá trị truyền thống như lòng hiếu thảo, đạo đức gia đình, tình yêu lý tưởng - những yếu tố tương đồng với nền văn hóa Ethiopia. Các bộ phim Bollywood được chiếu rộng rãi trên các kênh truyền hình quốc gia và địa phương, góp phần gia tăng sự thân thuộc với văn hóa Ấn Độ trong đời sống hàng ngày của người dân Ethiopia (Suri, 2021). Ngoài ra, các sự kiện văn hóa định kỳ do Đại sứ quán Ấn Độ tại Addis Ababa tổ chức, như “Ngày Quốc tế Yoga”, “Tuần lễ Văn hóa Ấn Độ”, hay các chương trình biểu diễn nghệ thuật truyền thống, cũng góp phần quảng bá di sản văn hóa Ấn Độ theo cách mềm mại và giàu tính biểu cảm. Trong lĩnh vực truyền thông, Ấn Độ đã tăng cường các hoạt động hợp tác thông tin đại chúng thông qua ký kết các biên bản ghi nhớ với các cơ quan truyền thông của Ethiopia. Năm 2019, Prasar Bharati - đài phát thanh và truyền hình quốc gia Ấn Độ - đã ký kết thỏa thuận hợp tác với Ethiopian Broadcasting Corporation (EBC), trong đó nhấn mạnh việc chia sẻ nội dung, trao đổi chương trình, tổ chức các khóa đào tạo kỹ năng sản xuất truyền thông, cũng như triển khai các dự án truyền thông số (MEA, 2022). Hình thức hợp tác này không chỉ giúp Ethiopia tiếp cận công nghệ truyền thông hiện đại mà còn tạo điều kiện cho việc giới thiệu rộng rãi các nội dung văn hóa - chính trị của Ấn Độ trên sóng truyền hình Ethiopia. Một điểm đáng chú ý là sự hiện diện và lan tỏa của các phương tiện truyền thông kỹ thuật số Ấn Độ tại Ethiopia ngày càng tăng. Các kênh YouTube, trang tin tức điện tử, ứng dụng học tập và giải trí mang nội dung Ấn Độ thu hút lượng người dùng lớn tại Ethiopia, đặc biệt trong giới trẻ. Điều này được thúc đẩy bởi chính sách cởi mở về dữ liệu mở (digital commons) của Ấn Độ, cũng như việc nhiều sinh viên Ethiopia du học tại Ấn Độ trở về và tiếp tục duy trì kết nối văn hóa qua mạng xã hội, nền tảng số (Pant & Passi, 2017). Ngoài ra, Ấn Độ cũng đầu tư phát triển các Trung tâm Văn hóa Ấn Độ (Indian Cultural Centre - ICC) nhằm giảng dạy yoga, ngôn ngữ Hindi, âm nhạc và vũ đạo truyền thống cho người dân Ethiopia. Những hoạt động này giúp lan tỏa “quyền lực biểu tượng” (symbolic power) thông qua nghệ thuật và tri thức, đồng thời kiến tạo không gian giao lưu văn hóa hai chiều giữa nhân dân hai nước.

Hợp tác văn hóa - truyền thông giữa Ấn Độ và Ethiopia không chỉ là phương tiện củng cố hình ảnh tích cực về Ấn Độ, mà còn là công cụ gắn kết xã hội, góp phần tạo dựng nền tảng bền vững cho quan hệ song phương trong dài hạn. Không giống như các hình thức can thiệp văn hóa mang tính áp đặt, Ấn Độ chủ trương tiếp cận mềm dẻo, tôn trọng bản sắc địa phương và đề cao sự tương tác bình đẳng giữa các nền văn hóa - yếu tố then chốt làm nên hiệu quả của quyền lực mềm Ấn Độ tại Ethiopia (Kochhar, 2020).

Trong lĩnh vực y tế và chăm sóc sức khỏe cộng đồng, Ấn Độ đã chú trọng phát triển hợp tác trong lĩnh vực y tế và chăm sóc sức khỏe cộng đồng tại Ethiopia như một trụ cột nhân đạo và chiến lược. Những sáng kiến này không chỉ đóng vai trò cải thiện đời sống người dân địa phương, mà còn góp phần định hình hình ảnh một quốc gia trách nhiệm, có năng lực chuyển giao tri thức và công nghệ y khoa. Một trong những dấu ấn

đáng chú ý là việc Ấn Độ tài trợ một máy chụp cắt lớp vi tính 64 lát (64-slice CT scan) cho Bệnh viện Đại học Black Lion tại Addis Ababa vào năm 2015. Thiết bị này có giá trị khoảng 1,2 triệu USD, phục vụ trung bình hơn 100 lượt bệnh nhân mỗi ngày và đã hỗ trợ điều trị cho hơn 9.000 người kể từ khi được lắp đặt (Embassy of India, Addis Ababa, 2015). Trong bối cảnh đại dịch COVID-19, chính phủ Ấn Độ tiếp tục khẳng định vai trò hỗ trợ bằng việc viện trợ 100.000 viên hydroxychloroquine cùng các thiết bị y tế cơ bản cho Ethiopia nhằm đối phó với khủng hoảng y tế công cộng (Addis Fortune, 2020). Bên cạnh đó, Ấn Độ cũng đẩy mạnh các chương trình hỗ trợ nhân đạo trực tiếp cho cộng đồng dân cư. Trong khuôn khổ sáng kiến “India for Humanity”, một trại lắp đặt chi giả Jaipur Foot đã được tổ chức tại Bệnh viện St. Paul’s Millennium Medical College vào năm 2019, nơi 538 người dân Ethiopia được lắp chi giả miễn phí nhằm phục hồi khả năng vận động và tái hòa nhập xã hội (Bhagwan Mahaveer Viklang Sahayata Samiti [BMVSS], 2019). Hơn nữa, Ấn Độ còn viện trợ 2 triệu USD thuốc men và 1.000 tấn gạo nhằm hỗ trợ người dân Ethiopia khắc phục tình trạng mất an ninh lương thực và thiếu hụt dịch vụ y tế cơ bản (Addis Fortune, 2020). Một lĩnh vực hợp tác đáng chú ý khác là y tế từ xa (telemedicine) thông qua Dự án Mạng lưới điện tử toàn châu Phi (Pan-African e-Network Project), trong đó Ethiopia là một trong các quốc gia đầu tiên được hưởng lợi. Dự án này do Chính phủ Ấn Độ tài trợ nhằm kết nối các bệnh viện và cơ sở đào tạo y khoa của Ấn Độ với các nước châu Phi, cung cấp các dịch vụ tư vấn, đào tạo, và hỗ trợ y tế trực tuyến. Mục tiêu của chương trình là phục vụ ít nhất 10.000 học viên và bệnh nhân trong giai đoạn đầu triển khai (Pan-African e-Network Project, 2009). Về mặt đầu tư, chính phủ Ethiopia đã cho phép các doanh nghiệp y tế Ấn Độ được đầu tư 100% vốn trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe và cung cấp nhiều ưu đãi về thuế, đất đai và điều kiện kinh doanh. Điều này mở đường cho các nhà đầu tư Ấn Độ xây dựng bệnh viện tư nhân, phòng khám đa khoa và các cơ sở đào tạo y khoa tại Ethiopia, thúc đẩy hình thành mạng lưới y tế liên kết giữa hai nước (Express Healthcare, 2024).

Nhìn chung, các hoạt động hợp tác y tế của Ấn Độ tại Ethiopia vừa mang tính nhân đạo, vừa là biểu hiện cụ thể của quyền lực mềm thông qua chuyên giao công nghệ, tri thức và dịch vụ thiết yếu. Những đóng góp này không chỉ nâng cao năng lực hệ thống y tế tại Ethiopia, mà còn gia tăng ảnh hưởng tích cực và hình ảnh quốc gia của Ấn Độ trong khu vực Sừng châu Phi.

Về Ngoại giao văn hóa và kết nối nhân dân: Trong khuôn khổ chiến lược quyền lực mềm tại châu Phi, Ấn Độ xem ngoại giao văn hóa và kết nối nhân dân (people-to-people contact) là những công cụ hiệu quả nhằm củng cố quan hệ lâu dài với Ethiopia, đồng thời thúc đẩy hình ảnh một quốc gia có nền văn hóa sâu sắc, bao dung và hướng tới hòa bình. Ấn Độ và Ethiopia có mối quan hệ lịch sử lâu đời, bắt nguồn từ các tuyến thương mại cổ đại giữa vùng ven biển Gujarat và cảng Adulis của Vương quốc Aksum (Mukherjee, 2014). Di sản này là nền tảng quan trọng để phát triển ngoại giao văn hóa hiện đại. Trong nhiều thập kỷ qua, Ấn Độ đã thực hiện các hoạt động đa dạng nhằm thúc đẩy giao lưu văn hóa, trong đó bao gồm giảng dạy tiếng Hindi, tổ chức lễ hội văn hóa Ấn Độ, triển lãm nghệ thuật, điện ảnh và âm nhạc Bollywood tại Ethiopia. Một trong những biểu hiện cụ thể là sự hiện diện của Trung tâm Văn hóa Ấn Độ Swami Vivekananda (SVCC) tại Addis Ababa - nơi tổ chức hơn 50 sự kiện văn hóa lớn nhỏ mỗi năm, thu hút hàng nghìn lượt người dân Ethiopia tham dự (Indian Council for Cultural Relations [ICCR], 2022). Trung tâm này cũng tổ chức các lớp học yoga, Kathak, âm nhạc cổ truyền và nghệ thuật thủ công - góp phần quảng bá “lối sống Ấn Độ” như một phần của sức hấp dẫn văn hóa mềm. Đặc biệt, Ngày Quốc tế Yoga được tổ chức thường niên tại thủ đô

Addis Ababa từ năm 2015 đến nay, thu hút sự tham gia của hơn 2.000 người mỗi kỳ, bao gồm quan chức chính phủ, sinh viên và các tổ chức xã hội (Embassy of India, Addis Ababa, 2023). Đây là minh chứng rõ nét cho sức lan tỏa của các giá trị văn hóa Ấn Độ đến cộng đồng sở tại. Cộng đồng người Ấn Độ tại Ethiopia cũng đóng vai trò như cầu nối văn hóa. Với khoảng 7.000 người, chủ yếu là doanh nhân, bác sĩ, kỹ sư và giáo viên, cộng đồng này không chỉ góp phần phát triển kinh tế - xã hội địa phương mà còn giúp phổ biến và duy trì các giá trị văn hóa Ấn Độ (MEA, 2022). Sự hiện diện tích cực của cộng đồng kiều dân là một yếu tố hỗ trợ quan trọng trong chiến lược quyền lực mềm mà New Delhi đang thực thi tại vùng Sừng châu Phi.

Như vậy, các hoạt động ngoại giao văn hóa và kết nối nhân dân không chỉ góp phần lan tỏa các giá trị truyền thống, tri thức và phong cách sống Ấn Độ tại Ethiopia, mà còn tạo dựng nền tảng bền vững cho quan hệ song phương. Những nỗ lực này giúp Ấn Độ gia tăng mức độ yêu thích (favorability), sự tin tưởng (trust), và tính chính danh (legitimacy) của mình trong mắt người dân Ethiopia - điều kiện cốt lõi của quyền lực mềm theo lý thuyết của Nye (2004).

Có thể nói, mối quan hệ văn hóa giữa Ấn Độ và Ethiopia có lịch sử sâu sắc, kéo dài gần hai thiên niên kỷ. Quan hệ thương mại từ thời Vương quốc Axum hình thành mạng lưới giao lưu giữa khu vực Gujarat (Ấn Độ) và cảng Adulis (Ethiopia) từ thế kỷ thứ VI, buôn đổi vàng, ngà voi với gia vị và lụa (Wikipedia, 2025). Ngày nay, cộng đồng người Ấn Độ tại Ethiopia ước tính từ 5.000-6.000 người, trong đó có khoảng 2.500 học giả, giảng viên tại 30 viện đại học và cao đẳng (IANS, 2017).

Những Hoạt động ngoại giao văn hóa và sự kiện cộng đồng cũng đã được nhân dân và Chính phủ hai nước đẩy mạnh. Trung tâm Văn hóa Ấn Độ Swami Vivekananda tại Addis Ababa là đầu mối chính cho ngoại giao văn hóa. Theo báo cáo, trung tâm tổ chức hơn 50 sự kiện văn hóa hàng năm, như lễ hội bộ âm thực, múa nhạc truyền thống, workshops thủ công và hội thảo ngôn ngữ (ICCR, 2022). Ngày Quốc tế Yoga là sự kiện văn hóa ấn tượng, được tổ chức hàng năm kể từ năm 2015 ở Ethiopia. Sự kiện này thu hút hơn 1.000-2.000 người tham dự, bao gồm các quan chức, sinh viên và đông đảo công chúng (Embassy of India, Addis Ababa, 2023). Những Chương trình học bổng *ICCR - India - Africa Maitri Scholarship* dành cho sinh viên Ethiopia đã được triển khai với số lượng 55 suất học bổng cho năm học 2024-2025, phục vụ các bậc cử nhân, thạc sĩ và tiến sĩ trong các lĩnh vực như kỹ thuật, công nghệ thông tin và quản trị (Embassy of India, Addis Ababa, 2024). Song song đó, chương trình ITEC cung cấp khoảng 400-406 khóa đào tạo hàng năm cho công dân Ethiopia trong các lĩnh vực như công nghệ, quản lý và khoa học (I&II năm học 2018-2019 và 2019-2020). Cộng đồng người Ấn Độ - gồm các doanh nhân, giảng viên, kỹ sư - đóng vai trò không nhỏ trong việc thúc đẩy kết nối nhân dân và giao thương. Ước tính hiện nay có 1.200 giảng viên/người lao động Ấn Độ tại khoảng 40 cơ sở giáo dục ở Ethiopia, góp phần xây dựng cầu nối trí tuệ và văn hóa (Digpu News, 2023). Sự hiện diện của cộng đồng này đã thúc đẩy hàng loạt dự án phúc lợi cộng đồng do ngoại thương thực hiện, như xây dựng cầu, cải tạo nguồn nước, nhà vệ sinh trường học, giúp cải thiện đời sống nông thôn (IASGyan, 2025).

Tóm lại, các hoạt động ngoại giao văn hóa và kết nối nhân dân của Ấn Độ tại Ethiopia là minh chứng cho cách Ấn Độ sử dụng “quyền lực mềm có hệ thống”. Thông qua các sự kiện văn hóa, học bổng giáo dục, chương trình đào tạo, cùng với ảnh hưởng sâu rộng của cộng đồng người Ấn Độ tại Ethiopia, Ấn Độ đã xây dựng một nền tảng ảnh hưởng mang tính bền vững, gắn kết hai quốc gia trên cơ sở văn hóa, học thuật và nhân dân.

3.4. Đánh giá tác động của chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia

Chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia - tiêu biểu trong chính sách đối ngoại hướng tới châu Phi - đã tạo ra nhiều tác động sâu rộng, song cũng đặt ra một số thách thức và hệ lụy cần được nhận diện. Việc đánh giá hai chiều tác động của chiến lược này là cần thiết nhằm nhìn nhận một cách toàn diện hiệu quả của quyền lực mềm Ấn Độ tại Đông Phi trong kỷ nguyên toàn cầu hóa.

Tác động tích cực

Một là: thúc đẩy phát triển nguồn nhân lực và giáo dục: Ấn Độ đã tài trợ hàng ngàn suất học bổng thông qua các chương trình như ITEC và ICCR. Tính đến năm 2023, có hơn 3.000 sinh viên Ethiopia được đào tạo tại các trường đại học Ấn Độ (MEA, 2023). Việc xây dựng và phát triển nền tảng học tập từ xa qua sáng kiến e-VBAB không chỉ giúp mở rộng cơ hội học tập mà còn tăng cường năng lực thể chế cho Ethiopia.

Hai là: góp phần cải thiện y tế cộng đồng và tiếp cận dược phẩm: Các doanh nghiệp Ấn Độ như Cipla, Cadila, Sun Pharma đóng vai trò cung ứng thuốc generic giá rẻ tại Ethiopia, giúp giảm gánh nặng tài chính y tế cho người dân. Ước tính, Ấn Độ chiếm khoảng 60-65% lượng thuốc nhập khẩu của Ethiopia trong năm 2022 (EIC, 2022).

Ba là: tăng cường hiểu biết văn hóa và giao lưu nhân dân: Ấn Độ đẩy mạnh các hoạt động văn hóa thông qua Trung tâm Văn hóa Ấn Độ ở Addis Ababa, tổ chức các tuần lễ văn hóa, Ngày quốc tế Yoga và các chương trình nghệ thuật dân gian. Hơn 15.000 người Ethiopia đã trực tiếp tham dự các hoạt động văn hóa Ấn Độ trong giai đoạn 2017-2022 (ICCR, 2023). Điều này giúp cải thiện thiện cảm và sự tin cậy giữa hai dân tộc.

Bốn là: tăng cường vị thế chính trị - chiến lược của Ấn Độ tại Đông Phi: Việc triển khai quyền lực mềm giúp Ấn Độ xây dựng hình ảnh một quốc gia đối tác vì phát triển, từ đó mở rộng ảnh hưởng tại Liên minh châu Phi (AU) và các cơ chế đa phương khác.

Tác động tiêu cực và thách thức

Bên cạnh những tác động tích cực của việc triển khai chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia, thì cũng hiện hữu những tác động tiêu cực và thách thức không nhỏ:

Một là: nguy cơ “phụ thuộc mềm” và mất cân bằng đối tác: Một số học giả châu Phi cho rằng sự hiện diện ngày càng sâu rộng của Ấn Độ trong các lĩnh vực thiết yếu như y tế và giáo dục có thể tạo nên một hình thức phụ thuộc mềm mới, trong đó Ethiopia bị giới hạn khả năng tự chủ trong hoạch định chính sách nội địa (Adem, 2012). Việc các công ty dược phẩm Ấn Độ chiếm lĩnh thị trường có thể làm chậm quá trình phát triển ngành dược nội địa của Ethiopia.

Hai là: Cạnh tranh ảnh hưởng với các cường quốc khác: Ấn Độ không phải là tác nhân duy nhất trong “cuộc chơi mềm” ở châu Phi. Trung Quốc, Thổ Nhĩ Kỳ và các quốc gia phương Tây đều triển khai mạnh mẽ quyền lực mềm tại Ethiopia. Điều này tạo ra sự cạnh tranh không chính thức, có thể làm giảm tác động của các sáng kiến đơn phương từ Ấn Độ nếu không có sự phối hợp liên khu vực hiệu quả (Berhe & Signé, 2021).

Ba là: Giới hạn trong nhận thức và tiếp cận đại chúng: Mặc dù chính phủ Ethiopia nhìn nhận tích cực chiến lược của Ấn Độ, nhưng sự hiểu biết của bộ phận đông đảo dân chúng về Ấn Độ vẫn còn hạn chế, nhất là ở vùng sâu vùng xa. Các hoạt động văn hóa tập trung chủ yếu ở Addis Ababa và các thành phố lớn, thiếu sự lan tỏa thực chất tới cộng đồng cơ sở.

Bốn là: Hạn chế trong phối hợp thể chế và thực thi chính sách: Một số chương trình hỗ trợ kỹ thuật, đào tạo và đầu tư của Ấn Độ tại Ethiopia gặp vướng mắc về thủ tục hành chính, thiếu nhân lực triển khai và không có hệ thống giám sát đánh giá hiệu quả (MEA, 2023). Điều này ảnh hưởng đến tính bền vững của quyền lực mềm trong dài hạn.

Hơn nữa, tác động địa - chính trị của chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia cũng rất quan trọng, bởi vì: Chiến lược triển khai quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia còn mang lại những hệ quả địa - chính trị sâu rộng trong cấu trúc quyền lực khu vực và toàn cầu. Trên phương diện khu vực, việc tăng cường ảnh hưởng tại Ethiopia cho phép Ấn Độ gia tăng hiện diện ở khu vực có tầm quan trọng hàng đầu đối với các tuyến thương mại quốc tế, an ninh biển và kiểm soát luồng di cư (Beri, 2020). Sừng châu Phi vốn được xem là khu vực cạnh tranh chiến lược giữa các cường quốc toàn cầu như Trung Quốc, Hoa Kỳ, Thổ Nhĩ Kỳ và các quốc gia vùng Vịnh. Trong bối cảnh đó, Ấn Độ đã áp dụng một chiến lược khác biệt - tập trung vào các công cụ quyền lực mềm nhằm tạo dựng hình ảnh một "đối tác phát triển tin cậy" (Mukherjee, 2021). Điều này giúp Ấn Độ gia tăng ảnh hưởng chính trị mà không tạo ra sự đối kháng hoặc căng thẳng trực tiếp như các chiến lược mang tính bá quyền cứng rắn. Ở cấp độ toàn cầu, chiến lược quyền lực mềm tại Ethiopia cũng phản ánh xu thế đa dạng hóa các quan hệ đối tác trong chính sách "Hướng Tây" (Look West Policy) của Ấn Độ, đã từng bước xây dựng "hệ sinh thái ngoại giao mềm" nhằm hỗ trợ cho các mục tiêu lớn hơn như giành vị thế tại Liên Hợp Quốc, nhóm G20 và thúc đẩy vai trò lãnh đạo trong khối các nước đang phát triển (Global South) (Pant & Passi, 2017). Ngoài ra, mối quan hệ với Ethiopia còn được đặt trong khuôn khổ hợp tác liên châu lục, tiêu biểu như Liên minh châu Phi - Ấn Độ, với các hội nghị thượng đỉnh định kỳ từ năm 2008. Tuy nhiên, việc mở rộng ảnh hưởng của Ấn Độ tại Ethiopia có nguy cơ làm gia tăng cạnh tranh chiến lược với Trung Quốc - quốc gia đã thiết lập ảnh hưởng sâu rộng tại đây thông qua sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI). Trong bối cảnh Trung Quốc đầu tư hơn 4 tỷ USD vào cơ sở hạ tầng Ethiopia và là đối tác thương mại hàng đầu của quốc gia này (China Africa Research Initiative, 2024).

Tóm lại, chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia mang lại nhiều tác động tích cực, góp phần nâng cao năng lực phát triển quốc gia sở tại, đồng thời củng cố hình ảnh và vị thế của Ấn Độ tại châu Phi. Tuy nhiên, để đảm bảo hiệu quả lâu dài, Ấn Độ cần khắc phục những hạn chế về mặt thể chế, tăng cường sự tham gia của người dân sở tại, và đặc biệt là điều chỉnh chiến lược để phù hợp với môi trường cạnh tranh đa cực ở châu Phi.

3.5. So sánh chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ và Trung Quốc tại Ethiopia

Chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ và Trung Quốc tại Ethiopia thể hiện hai cách tiếp cận khác biệt về triết lý, công cụ triển khai và tầm ảnh hưởng, phản ánh phần nào sự cạnh tranh chiến lược rộng lớn hơn giữa hai quốc gia tại châu Phi. Mặc dù cùng hướng đến mục tiêu gia tăng ảnh hưởng và mở rộng hiện diện quốc tế, Ấn Độ và Trung Quốc lựa chọn những phương tiện khác nhau để đạt được điều đó.

Về cách tiếp cận: "Thân thiện văn hóa" của Ấn Độ và "Quyền lực kinh tế" của Trung Quốc

Ấn Độ thiên về mô hình tiếp cận mềm văn hóa và phát triển nguồn nhân lực. Chiến lược của Ấn Độ nhấn mạnh đến trao đổi giáo dục, y tế, chia sẻ tri thức và kết nối nhân dân. Ngược lại, Trung Quốc triển khai chiến lược quyền lực mềm thông qua kết hợp giữa đầu tư kinh tế - truyền thông - viện Khổng Tử, và thường gắn với các dự án hạ tầng quy mô lớn trong sáng kiến "Vành đai và Con đường" (BRI).

Về tính bền vững và mức độ chấp nhận xã hội

Quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia được đánh giá là ít gây phản ứng xã hội, do phần lớn tập trung vào lĩnh vực giáo dục, y tế và hỗ trợ kỹ thuật - những lĩnh vực có tính chất “nhu” và ít can thiệp chính trị. Ngoài ra, mối quan hệ lịch sử giữa hai quốc gia, đặc biệt là từ thời Phong trào không liên kết, tạo ra một nền tảng thiện cảm và tin tưởng nhất định giữa hai dân tộc (Pant & Singh, 2022). Ngược lại, Trung Quốc dù có quy mô ảnh hưởng kinh tế mạnh hơn, lại đối mặt với một số nghi ngại trong dân chúng Ethiopia, đặc biệt là về “bẫy nợ”, điều kiện ràng buộc trong đầu tư và tình trạng thiếu việc làm cho người bản địa trong các dự án do Trung Quốc tài trợ (Brautigam, 2020).

Về tầm ảnh hưởng của các chiến lược

Chiến lược của Trung Quốc bị đánh giá là mang nặng tính “quyền lực sắc” (sharp power), với mục tiêu địa chính trị rõ rệt. Trong khi đó, “quyền lực mềm” của Ấn Độ có thể khiêm tốn hơn về lượng, nhưng được đánh giá là bền vững và dễ chấp nhận hơn về chất, đặc biệt trong bối cảnh Ethiopia đang cần củng cố nguồn nhân lực, hệ thống y tế và giáo dục sau các xung đột nội bộ.

3.6. Hàm ý chính sách đối với Việt Nam

Trong bối cảnh chuyển dịch địa - chính trị toàn cầu và sự trỗi dậy của các cường quốc đang phát triển trong mạng lưới hợp tác Nam - Nam, chiến lược triển khai quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia mang lại nhiều bài học có giá trị cho Việt Nam. Trước hết, Ấn Độ đã tận dụng hiệu quả các công cụ như giáo dục, văn hóa, công nghệ thông tin và y tế để thiết lập lòng tin, mở rộng ảnh hưởng và thúc đẩy hình ảnh quốc gia. Điều này cho thấy, Việt Nam hoàn toàn có thể phát huy thế mạnh về văn hóa, giáo dục và y tế cộng đồng trong việc mở rộng quan hệ với các quốc gia châu Phi nói chung và Ethiopia nói riêng. Đáng chú ý, chuyến thăm chính thức tới Ai Cập, Mozambique và Angola vào đầu tháng 8/2025 của Chủ tịch nước Lương Cường đã đánh dấu một bước chuyển quan trọng trong chính sách đối ngoại của Việt Nam đối với châu Phi. Sự kiện này không chỉ tái khẳng định cam kết của Việt Nam trong việc thúc đẩy quan hệ hữu nghị truyền thống mà còn mở ra các cơ hội hợp tác thực chất trong các lĩnh vực như nông nghiệp, giáo dục, y tế, chuyển đổi số và quốc phòng. Đây cũng là cơ hội để Việt Nam định hình một chiến lược quyền lực mềm mang bản sắc riêng, thông qua ngoại giao văn hóa, hỗ trợ kỹ thuật, và kết nối nhân dân với các quốc gia châu Phi. Theo hướng đó, Việt Nam cần đẩy mạnh:

- ***Triển khai các chương trình học bổng, đào tạo nguồn nhân lực cho sinh viên châu Phi***, tương tự như mô hình ITEC của Ấn Độ;
- ***Mở rộng hợp tác về y tế, nông nghiệp và công nghệ phù hợp với điều kiện bản địa của các nước châu Phi***;
- ***Thúc đẩy kết nối doanh nghiệp, xúc tiến thương mại và đầu tư tại các thị trường chiến lược như Ethiopia, Nigeria, Kenya...***;
- ***Tăng cường hiện diện văn hóa và tiếng nói trên các diễn đàn khu vực châu Phi***, thông qua ngoại giao công chúng và truyền thông quốc tế;
- ***Thiết lập các trung tâm nghiên cứu và chiến lược đối ngoại chuyên sâu về châu Phi***, từ đó xây dựng chính sách dài hạn, chủ động và linh hoạt.

Như vậy, những kinh nghiệm từ chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ và sự kiện chuyến thăm cấp cao tới châu Phi là cơ sở để Việt Nam hoạch định chính sách đối ngoại hiệu quả, gắn kết hơn với lục địa giàu tiềm năng này.

4. Kết luận

Chiến lược quyền lực mềm của Ấn Độ tại Ethiopia là một minh chứng tiêu biểu cho xu hướng chuyển dịch từ quyền lực cứng sang các công cụ mềm trong chính sách đối ngoại của các cường quốc đang lên. Thông qua các lĩnh vực trọng yếu như giáo dục, y tế, đào tạo nghề, ngoại giao văn hóa và kết nối nhân dân, Ấn Độ không chỉ củng cố hình ảnh một đối tác phát triển thân thiện mà còn từng bước xây dựng nền tảng ảnh hưởng lâu dài tại khu vực Sừng châu Phi. Sự hiện diện ngày càng sâu rộng của Ấn Độ tại Ethiopia không chỉ mang lại những kết quả tích cực cho cộng đồng bản địa như cải thiện tiếp cận dịch vụ y tế, nâng cao năng lực nhân lực hay tăng cường hiểu biết văn hóa song phương, mà còn góp phần mở rộng không gian chiến lược của Ấn Độ trên trường quốc tế. Tuy nhiên, chiến lược này cũng đặt ra những thách thức nhất định, nhất là khi phải cạnh tranh ảnh hưởng với các đối thủ như Trung Quốc trong bối cảnh châu Phi đang trở thành "chiến trường mềm" của các cường quốc toàn cầu. Trong tương lai, triển vọng của chiến lược quyền lực mềm Ấn Độ tại Ethiopia phụ thuộc vào khả năng duy trì tính bền vững, toàn diện và linh hoạt của các sáng kiến hợp tác. Để làm được điều đó, Ấn Độ cần tăng cường hài hòa hóa giữa các lợi ích phát triển của đối tác châu Phi với mục tiêu chiến lược của chính mình, đồng thời tiếp tục đầu tư vào những lĩnh vực mang lại giá trị gia tăng cao cho cộng đồng địa phương. Chiến lược quyền lực mềm tại Ethiopia, nếu được thực hiện nhất quán và có chiều sâu, hoàn toàn có thể trở thành mô hình mẫu cho cách tiếp cận đối ngoại nhân văn và hiệu quả mà Ấn Độ có thể nhân rộng ra toàn bộ châu Phi, qua đó nâng cao vị thế của nước này như một trụ cột đáng tin cậy trong cấu trúc quốc tế đang định hình lại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Adem, S. (2012). India's growing partnership with Africa: An analysis of Ethiopia. *Journal of African Studies*, 8(2), 45-60.
- [2] Beri, R. (2020). India's engagement with Africa: A focus on Ethiopia. *Observer Research Foundation*.
- [3] Bhagwan Mahaveer Viklang Sahayata Samiti (2019). *Annual report 2018 - 2019*. BMVSS.
- [4] Bộ Ngoại giao (2023). *Quan hệ Việt Nam - Ấn Độ: Tăng cường hợp tác toàn diện*. Công thông tin điện tử Bộ Ngoại giao Việt Nam. <https://www.mofa.gov.vn>
- [5] Brautigam, D. (2020). *The dragon's gift: The real story of China in Africa* (2nd ed.). Oxford University Press.
- [6] Bùi Hồng Giang (2020). Quyền lực mềm trong chính trị quốc tế hiện đại. *Tạp chí Nghiên cứu Quốc tế*, 2, 45-56.
- [7] Chaturvedi, S. (2016). India's development partnership in Africa. *RIS Discussion Paper*.
- [8] China Africa Research Initiative (2024). *Chinese investments in Ethiopia dataset*. Johns Hopkins University.
- [9] Embassy of India, Addis Ababa (2015), (2023), (2024). *India - Ethiopia bilateral relations*. Ministry of External Affairs, Government of India.
- [10] Ethiopian Investment Commission (2022). *Annual investment report 2022*. Ethiopian Investment Commission.
- [11] Indian Council for Cultural Relations (2022), (2023). *Annual report 2021- 2022, 2023 - 2024*, ICCR.
- [12] Lê Văn Toan (2023). Sức mạnh mềm Ấn Độ gợi mở đối với Việt Nam. NXB Chính trị Quốc gia - Sự Thật, Hà Nội.

- [13] Mukherjee, R. (2014). India's Africa policy: Continuity and change. *Observer Research Foundation*.
- [14] Nguyễn Cảnh Toàn (2021). Quan hệ đối tác chiến lược toàn diện Việt Nam - Ấn Độ trong bối cảnh mới. *Tạp chí Nghiên cứu Ấn Độ và Châu Á*, 13(1), 15-28.
- [15] Nguyễn Thị Hằng (2018). Hợp tác Nam - Nam trong bối cảnh toàn cầu hóa: Cơ hội và thách thức. *Tạp chí Khoa học Chính trị*, 26(3), 56-65.
- [16] Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. PublicAffairs.
- [17] Pan-African e-Network Project (2009). *Project documentation and implementation reports*. Government of India.
- [18] Pant, H. V., & Passi, R. (2017). India's Africa strategy: Resurrecting a forgotten relationship. *International Affairs*, 93(1), 205-222. <https://doi.org/10.1093/ia/iiaa045>
- [19] Prasad, S. (2018). India's medical diplomacy in Africa: Patterns and prospects. *Global Health Review*, 10(1), 78-95.
- [20] Suri, G. (2021). India and Africa: Towards a new partnership. *Observer Research Foundation*.
- [21] Trần Thị Thu Hà (2022). Ấn Độ và châu Phi: Hợp tác vì sự phát triển bền vững. *Tạp chí Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông*, 8, 32-44.
- [22] United Nations Conference on Trade and Development (2022). *World investment report 2022: International tax reforms and sustainable investment*. UNCTAD. <https://unctad.org>
- [23] Viện Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông (2023). *Báo cáo thường niên về châu Phi 2022 - 2023*. NXB Khoa học Xã hội.
- [24] World Bank (2024). *Ethiopia Digital Economy Diagnostic*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/>
- [25] World Health Organization (2023). *India - Ethiopia health partnership factsheet*. WHO. <https://www.who.int>